

[volkskrant.nl](https://www.volkskrant.nl)

Jan Wolkers settelde dan wel op Texel, maar schreef al zijn grote romans in Amsterdam

Sander Groen 16 augustus 2019, 15:00

4-5 minuten

Reisjournalist Sander Groen verkent een onvermoede bestemming in Nederland of net over de grens. Aflevering 12: het Amsterdam van Jan Wolkers.

Voordat hij settelde op waddeneiland Texel, waar hij in 2007 overleed, woonde Jan Wolkers van 1950 tot 1980 in Amsterdam. Al die tijd had hij slechts één adres: Zomerdijkstraat 22 in de Rivierenbuurt. Hier beeldhouwde hij en schreef al zijn grote romans, van *Kort Amerikaans* tot *Brandende liefde*. In Wolkers' atelier annex liefdesnest speelden zich wilde taferelen af, zoals te lezen valt in het grotendeels autobiografische *Turks fruit*. Fiets mee door Wolkers' Amsterdam, met zijn romans, dagboeken en biografie in de hand, van kunstacademie en atelierwoning via filmlocatie naar bios en tuinhuis.

Rijksacademie

'Ik studeerde beeldhouwkunst in Amsterdam. Op de Rijksacademie.' Op pagina 30 van *Turks fruit* wordt duidelijk dat zijn beroemdste roman autobiografisch is. Wolkers wordt

herinnerd als schrijver, maar was ook een verdienstelijk beeldend kunstenaar. De Rijksakademie van binnen bekijken kan tijdens open dagen in november.

Sarphatistraat 470, rijksakademie.nl

Jan Wolkers studeerde beeldhouwkunst op de Rijksakademie van Beeldende Kunsten in Amsterdam. Beeld Sander Groen

Atelierwoning

Wolkers betrok in 1950 de atelierwoning van de tijdens de oorlog gefusilleerde beeldhouwer en verzetsheld Gerrit van der Veen. Aanvankelijk woonde Wolkers hier met Annemarie Nauta, die model stond voor Olga in *Turks fruit*, later met het veel te jonge overbuurmeisje Karina Gnirrep, met wie hij de rest van zijn leven samenbleef.

Zomerdijkstraat 22

Dertig jaar lang woonde Jan Wolkers in een atelierwoning aan de Zomerdijkstraat in Amsterdam. Beeld Sander Groen

Moeder en kind

‘Olga’ stond ook model voor het bronzen beeld bij het Centraal Laboratorium van de Bloedtransfusiedienst van het Rode Kruis (nu Sanquin), dat in 1959 door koningin Juliana werd geopend. Wolkers was erbij, met aan zijn zij een schaars geklede vriendin – een van de mooiste scènes in Paul Verhoevens verfilming van *Turks fruit*.

Plesmanlaan 125, sanquin.nl

‘Olga’ uit Turks fruit stond ook model voor dit bronzen beeld van moeder en kind. Beeld Sander Groen

Nachtfilm

Graag en vaak ging Wolkers naar de film in de Uitkijk, Cinetol en het Leidsepleintheater. Vooral in trek waren de nachtvoorstellingen van de Filmliga, de voorloper van Filmmuseum en Eye, in het door studenten gerunde Filmtheater Kriterion. Daar draait nog elke zaterdag na middernacht 'een film die het daglicht niet kan verdragen'.

Roetersstraat 170, kriterion.nl

Wolkers frequenteerde de nachtvoorstellingen van de Filmliga in studentenfilmhuis Kriterion in Amsterdam. Beeld Sander Groen

Tuinhuisje Manderley

'Hoera! Spitten, schoffelen en groente kweken.' Zo schreef Wolkers in zijn dagboek, toen hij in 1972 volkstuin 294 op Amstelglorie kreeg toegewezen. De tuin werd onlangs hersteld en het huisje fungeert nu als schrijversverblijf. Amstelglorie kan vrij worden bezocht en de Wolkerstuin wordt een paar keer per jaar opengesteld.

Jan Vroegopsingel 7, wolkerstuin.nl

Het tuinhuis van Jan Wolkers op volkstuintencomplex Amstelglorie in Amsterdam is nu een schrijversverblijf. Beeld Sander Groen

Praktische informatie

Reis

Beschreven locaties zijn op fietsafstand van treinstations Amsterdam Centraal, Muiderpoort, Lelylaan en Amstel, waar

OV-fietsen te huur zijn voor € 3,85 per dag; [ns.nl](#), [ov-fiets.nl](#).

Eet

Doe als de ik-persoon en Olga in *Turks fruit*: drink koffie in het restaurant (dat nu The Kitchen heet) op de bovenverdieping van de Bijenkorf met uitzicht op de Dam; [bijenkorf.nl](#).

Lees

Turks fruit speelt in Amsterdam, *Dagboek 1969* gaat over het jaar waarin *Turks fruit* verscheen. Onno Blom schreef de biografie *Het litteken van de dood* en *Amstelglorie* over de volkstuin.